

D ů v o d y:

Žalobkyně odporovala při rozvrhovém roku pořadí žádanému žalovanými pro jejich pohledávky. Vyřízení jejího odporu bylo rozvrhovým usnesením dne 4. srpna 1930 E 558/30, odkázáno na právní pořad a žalobkyni podle § 231 druhý odstavec ex. ř. uloženo, by se ve lhůtě tam uvedené vykážala, že již zahájila sporné řízení. Podle toho není pochyby, že tato občanská věc právní spadá pod pravomoc sporného soudce. Podle § 29 j. n. zůstává každý soud v právních věcech, které u něho byly řádně zahájeny, příslušný až do jich ukončení, třebaž se i okolnosti, které byly při zavedení řízení rozhodné pro určení příslušnosti, změnil za řízení, vyjmouc takové změny, jimiž se právní věc odnímá tuzemskému soudnictví vůbec neb alespoň působnosti řádných soudů. Dodatečným zrušením rozvrhového usnesení rekursním soudem a nařízením nového rozvrhového roku nenastal žádný z těchto dvou případů, a jest proto mylný právní názor odvolacího soudu, že prvý soud rozhodl o věci, nespádající pod pravomoc sporného soudce. Důvodnému rekursu bylo proto vyhověno a rozhodnuto jak výše uvedeno, při čemž se podotýká, že spor o jsoucnost neb o pořadí může býti zahájen i před rozvrhovým rokem a že v takovém případě jest na exekučním soudu, by poukázal odpor na již zahájený spor (sb. n. s. 8534).

Čís. 11777.

Předpis § 248 obč. zák. nemá na mysli případ, že nezletilý o své zletilosti neučiní projev a o ní prostě pomlčí, nýbrž případ, že se vydává za zletilého, tedy, že pozitivně tvrdí buď výslovně, že je zletilý, nebo předstírá okolnosti, z nichž musí býti na to usuzováno.

(Rozh. ze dne 23. června 1932, Rv I 416/31.)

Žalovaný, jenž se narodil dne 1. května 1904 a tudíž teprve dne 1. května 1925 dosáhl fysické zletilosti, ještě v době své nezletilosti se stal veřejným společníkem obchodní společnosti protokolované pod firmou M. od 3. prosince 1923 a jako takový byl také zapsán do obchodního rejstříku obchodního soudu ve Vídni. Stalo se tak proto, že ověřující orgán, notář, neuznal za nutné, by se o zletilosti žalovaného děla bližší pátrání a poněvadž ani soudnímu orgánu nebylo mladistvé vzezření žalovaného nápadné. Jako veřejný společník firmy uzavíral žalovaný obchody, zejména též se žalobcem, jemuž mladistvost žalovaného nebyla nijak nápadná, a vydal dne 12. května 1924 uznávací prohlášení ve formě informace, o dluhu 53,000.000 K rak. ve vlastním jméně i jako veřejný společník firmy. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném zaplacení 5.800 rakouských schillingů, odpovídajících 53,000.000 K rak. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto d ů v o d ů: Nemůže býti pochybnosti o tom, že právní jednání uzavřené osobou nezletilou bez účastenství jejích zákonných zástupců jest neplatné a dluh z něho plynoucí nežalovatelný a že se žalobce žalobou může domoci úspěchu, jsou-li tu předpoklady ručení podle § 248

obč. zák. I touto otázkou zabýval se soud procesní podrobně a rozřešil ji podle názoru soudu odvolacího správně, dospěv k názoru, že předpoklady § 248 obč. zák. jsou splněny. Ze zjištění plyne, že žalovaný, spolupůsobiv při své protokolaci jako veřejný společník firmy a při jejích obchodech, zvláště se žalobcem, svou nezletilost zamlčel; nevydával se sice výslovně za zletilého, ale neučinil také nic, by nedostatek jeho způsobilosti k právním jednáním vyšel na jevo. Chováním tímto utvrdil a ponechal osoby, se kterými jednal, v omylu o své nezletilosti. Tvrdí-li odvolatel, že žalovaný tak neučinil ve zlém úmyslu, nýbrž z neznalosti zákona, jest odvětit, že neznalost zákona by žalovaného neomlouvala, ač-li vůbec lze připustiti, že osoba ve stáří, v němž žalovaný v kritické době se již nalézal a s jeho předběžným vzděláním a zkušenostmi, nevěděla, že k obchodům a k obchodování, ke členství v obchodních společnostech jest třeba zletilosti. Ostatně námitka, že žalovaný jednal z neznalosti zákona, nebyla v řízení před první stolicí přednesena, jest proto nedovolenou novotou a nelze k ní proto přihlížeti. Zavinil proto žalovaný tím, že svou nezletilost zamlčel, že došlo k právním jednáním neplatným právě z důvodu zamlčení nezletilosti, aniž druhá strana měla možnost pátrati po tom, zda žalovaný jest zletilý a způsobilý uzavíratí platné smlouvy a platně se zavazovati. Úsudek o tom, zda-li osoba mladistvého vzhledu působí dojem osoby dospělé nebo dokonce plnoleté, může býti více méně subjektivní a jest zajisté podmíněn i chováním a vystupováním dotyčného smluvníka. I když tedy svědci potvrzují, že žalovaný nevzbuzoval dojem osoby nezletilé, mohlo by to býti přičítáno jejich subjektivnímu názoru. Rozhodnou jest však okolnost, že žalovaný byl zapsán v obchodním rejstříku u obchodního soudu ve Vídni jako veřejný společník obchodní společnosti, což bylo žalobci známo, a jako takový se žalobcem obchozoval. Za těchto okolností nelze žalobci činiti výtku z toho, že nepátral po stáří žalovaného, jakož i jeho způsobilost k právním jednáním nezkoval. Bylť oklamán mylným zápisem do veřejných knih a žalovaný by musil prokázati, že žalobce o nezletilosti žalovaného věděl nebo věděti musil, chtěl-li by za daných okolností působnost § 248 obč. zák. vyloučiti. To však žalovaný ani netvrdí, tím méně pak prokazuje. Z celého přednesu stran jde na jevo, že žalobce se žalovaným jednal a obchozoval v domnění, že má co činiti s osobou zletilou, že v domnění tom byl žalovaným ponechán a neměl podnětu ani příčiny, by o správnosti tohoto předpokladu pochyboval, an žalovaný byl zapsán jako veřejný společník veřejné společnosti obchodní v obchodním rejstříku, což předpokládá zletilost a svéprávnost.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel vytýká po právní stránce, že byl uznán povinným nahraditi škodu vzešlou žalobci z ujednání smlouvy s ním, ač byl teprve dvacet let stár, ježto nebylo prokázáno, že tak učinil lstivě, a § 248 obč. zák. předpokládá jednání lstivé. Nižší soudy prý tedy neprávem vykládají § 248 obč. zák., vztahující jej i na případy pouhého zamlčení nezletilosti. V tom má dovolatel pravdu. § 248 obč. zák. nemá na mysli případ, že

nezletilý o své zletilosti neučiní projev a o ní prostě mlčí, nýbrž případ, že se vydává za zletilého, tedy že pozitivně tvrdí buď výslovně, že je zletilý, nebo předstírá okolnosti, z nichž musí býti na to usuzováno. To plyne z doslovu § 248 obč. zák. Ten ukládá smluvníku, by se přesvědčil o pravdivosti předstírání (Wahrheit des Vorgebens). Sám zákon tedy předpokládá, že nezletilý učinil nepravdivé údaje o svéprávnosti. Stejně ustanovení má i § 866 obč. zák. Tato místa zákona stanoví závaznost nezletilce nebo nesvéprávné osoby z činu nedovoleného, nikoli závaznost ze smlouvy. Za nedovolený čin pokládá zákon vydávání se za nezletilého, jež předpokládá lstivost a tvrzení vědomé nepravdy. To plyne z materiálu zákona, a ze souvislosti s § 866 obč. zák., který výslovně vyžaduje lstivé předstírání. Ustanovením § 248 obč. zák. neměla býti podle zákonodárcovy vůle vyslovena odchylná zásada od toho, co bylo řečeno v § 866 obč. zák. Podle protokolů (srov. Ofner Protokoly I. 198, 199, II. 11, 12), byli zákonodárci názoru, že v § 248 je vyslovena táž zásada jako v § 866 obč. zák. a na obou místech vycházeli z názoru, že musí jíti o falešné udávání (Falsches Vorgeben) zletilosti, o čin lstivý a nedovolený, a nechtěli prohlásiti za takový čin pouhé ujednání smlouvy za nezletilosti. Z téhož názoru vycházel i nejvyšší soud v nálezu čís. 7953 sb. n. s. Protože nebylo zjištěno, že žalovaný při ujednání smlouvy předstíral svéprávnost, ani že při vymožení svého zápisu jako veřejného společníka firmy M. jednal lstivě a vědomě, zamlčev, že pro nezletilost k zápisu oprávněn není, není použití § 248 obč. zák. opodstatněno. Neprávem vytýká dovolatel, že nebyl opakován důkaz výsledkem svědků slyšených před dožádaným soudem. Opakování důkazů je věcí jejich hodnocení, jež nelze v dovolací stolici napadati (§ 488 c. ř. s.). Ale přes nesprávné posouzení žalobního nároku podle § 248 obč. zák. nelze dovolání vyhověti. Žalobce neopřel svůj nárok jen o § 248 obč. zák. a o důvod náhrady škody, nýbrž i o bezdůvodné obohacení žalovaného, o uvedení v omyl a o neoprávněné nabytí. Prvý soud neobíraje se žalobním důvodem obohacení, přiznal žalobci nárok i z důvodu § 246 obč. zák., maje za to, že uznání dluhu žalovaným je platné a závazné, protože matka žalovaného trpěla, by vedl obchod jako veřejný společník, zaplatila za něho kupní cenu za kolo koupené od veřejné společnosti, nechala mu je volně používat, že žalovaný platil za zdatného obchodníka a byl s to svou činností vydělávati a tím co vydělal volně podle § 246 obč. zák. nakládati a se zavazovati. Proti odsouzení žalovaného z tohoto důvodu si žalovaný v odvolání nestěžoval a nečiní tak ani v dovolání. Dovolací soud nemá proto možnosti obírat se správností názorů prvního soudu v této příčině a odsouzením žalovaného z tohoto důvodu, a, protože zůstalo v odvolání i v dovolání nenapadeno, musí zůstati nedotčeno. Z toho důvodu nebylo dovolání vyhověno a nebylo ani třeba obírat se důvodností nároku žalobcova pro bezdůvodné obohacení žalovaného, jímž se nižší soudy vůbec nezabývaly.

Čís. 11778.

Jazyková otázka.

Je-li hlavní závod společnosti (banky) zapsán v rejstříku obchodních společností jazykem státním, nelze společnost čítati k příslušníkům ja-